

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Ptuj, Delavska zbornica — Jesenice, Delavska zbornica — Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 26

Maribor, sreda, dne 31. marca 1937

Leto XII

Za svobodo in čast našega časopisja

II.

Zadnjič smo dokazali, da je za razvoj dobrega časnikarstva neobhodno potreben tak tiskovni zakon, ki mu omogoča življenje, in da je treba izvajati tak zakon brez vmešavanja neodgovornih faktorjev.

Toda dandanes tudi sama politična svoboda ne daje jamstva, da bi časnikarstvo res izpolnjevalo svojo pravo nalogo.

O Franciji, kjer vlada popolna politična svoboda, je zapisal dopisnik »Prager Presse« Distelbarth v času, ko še ni bilo Blumove vlade: »V Parizu sta samo dva lista, ki ne prejmeta nikakih podpor, to sta »Peuple«, glasilo strokovnih organizacij in »Populaire«, glasilo socialistične stranke. Za vse druge dnevnike vemo, da imajo za seboj skrite finančne podpornike. Kolikor časopisi ne pripadajo posameznim koncernom, vplivajo na nje kapitalistični krogi potem inseratov.« Ko je prišel na vlado socialist Blum, je zato med prvimi zakoni predlagal, da bodo morali časopisi pred javnostjo izkazati svoje bilance, da ljudstvo vidi, kdo se skriva za raznimi listi, ki imajo navadno zelo vabljuje naslove. Pri nas je ta Blumov predlog kritiziral »Slovenec« — zakaj, bomo kmalu videli.

Nekoč (kako v pravljici se sliši ta davni nekoč) se je res pretežen del časopisja boril za te ali one duhovne interese v politiki, umetnosti in znanosti in res vzgajal ljudi v smislu nekih načel; boril se je za gotove ideje in skušal dvigniti do njih in z njimi veliko množico ljudstva. Toda večina časopisja je kmalu prišla pod popolni vpliv denarja in se spremenila v najbolj umazano kupčijstvo. Kdor hoče delati mastne dobičke, lahko fabricira n. pr. tekstilno blago in da se radi večjega dobička izogne konkurenci boljšega blaga in ugodnejših cen, lahko zahteva tudi uvedbo visokih zaščitnih carin. Pri tem pač vsakdo ve, da gre za kapitalistično profitarstvo. Toda nekaj popolnoma drugega je, če postane časopis lukrativna spekulacija za delniško družbo, ki je lačna novega kapitala. Tekstilni fabrikant ne dela nobenih idealov iz svojega poslovanja, a meščansko časopisje uganja korupcijo in dobičkarstvo pod krinko boja za vzvišene ideje in blagor ljudstva. Tako časnikarstvo spada med najslabše, najpremetenejše, najbolj zakotno kupčijstvo. Časopisje, ki v službi kapitala vsak dan med stotisoče seje neumnost in zlaganost ter se hlina najnižjim instinktom, je najhujši strup za ljudstvo, ker ljudstvo ne vidi v njem strupa, temveč razvedrilo in informacije.

Vpliv denarja, vpliv kapitalizma, raznih skritih močočnežev na časopisje je tudi v majhnih slovenskih razmerah mnogo večji, kakor bi človek na prvi pogled mislil. Prav tisto, kar kažejo kot krepost slovenskega časopisja, je ravno najslabše, ker omogoča tem časopisnim gospodarjem, da pod krinko naprednosti ali vernosti izdajajo najbolj neumno in najdražje časopisje v državi. V Sloveniji, pravijo, ni tistega najslabšega, buljarskega in revolverskega časopisja, pri nas, pravijo, prevladuje strankarsko - nazorsko časopisje, ki je glasnik te ali one politične ali idejne struje.

Delavske zbornice za volitve!

Že februarja t. l. je centralno tajništvo delavskih zbornic predlagalo, da se naj razpišejo volitve v aprilu, najkasneje pa v maju, ker jih ni hotelo biti v decembru 1936.

Ker so se pojavile trditve, da so se Delavske zbornice izjavile proti izvedbi volitev v samouprave zbornic, je treba javno poboti, da se je Centralno tajništvo Delavskih zbornic v Beogradu obrnilo glede volitev v Delavske zbornice z dopisom Br. 202-37 z dne 20. februarja na ministrstvo socialne politike s sledečo predstavko:

»Čast nam je obvestiti ministrstvo, da je seja odbora centralnega tajništva Delavskih zbornic, ki se je vršila dne 7. in 8. februarja 1937 sklenila zaprositi ministrstvo, da razpiše redne volitve v samoupravne ustanove vseh delavskih zbornic, ker je mandat starim zastopstvom že potekel.

Mnenja smo, da ni nobenega razloga, da bi se to ne zgodilo, ker so se vršile volitve že enkrat pod režimom diktature in delavci vsako leto redno volijo tudi svoje zaupnike.

V naši državi se po prizadevanju kralj. vlade počasi vrača demokratično življenje. Ako se vodi državo v tem pravcu, bi odlaganje volitev v te delavske ustanove res ne bilo mogoče z ničemer opravičiti.

Prejšnje volitve so se izvršile v vsej državi brez kakršnegakoli

incidenta (razen krvavega predvolilnega boja v Mariboru, kjer so fašisti z noži, bikovkami, bokserji in revolverji napadali delavske zborovanja, delavce in delavke. Op. ur.) Ni nobene nevarnosti, ki bi narekovala, da se volitve ne izvedejo. Nasprotno, to je želja vseh delavcev in vseh nameščencev, torej želja vseh zainteresiranih.

Brez rednih volitev pa te ustanove tudi ne morejo normalno delovati. Normalno življenje in delo zbornic sta dandanes za pravilno obravnavanje delavskih vprašanj potrebnejša kakor kdajkoli poprej. In to ne samo s čisto delavskega, ampak tudi s širšega stališča.

Ker nastopa v mesecu aprilu normalno oživljenje gospodarstva, bi bila ta mesec ali pa mesec maj najprikladnejša za izvedbo volitev.

Prosimo ministrstvo, da uvažuje to željo, ki je želja ne samo vseh samoupravnih zborničnih ustanov, ampak tudi želja delavcev in nameščencev.«

Ljubljanska Delavska zbornica „Slovenec“

Delavska zbornica v Ljubljani je poslala »Slovenec« ta-le popravek: Uredništvu

»Slovenca«,

Ljubljana.

Pogodba med Jugoslavijo in Italijo

Kaj vsebuje?

Nova jugoslovansko - italijanska pogodba, ki je bila minuli teden v Beogradu podpisana, vsebuje po podpisnem formularju osem točk. Nanaša se pogodba na tale vprašanja:

1. obe državi spoštujeta skupne meje;
2. če preti nevarnost eni obeh držav, se sporazumeta eventualno glede skupne obrambe proti tuji sili;
3. svojih sporov ne bosta reševali z vojno, ampak z mirnim sporazumom;
4. obe državi vsaka zase prepove akcije, ki bi ogrožale nedotakljivost mej ene obeh;

Kako je stvar v resnici?

Najstarejši slovenski dnevnik »Slovenski Narod« je v prvih časih, posebno pod Jurčičevim uredništvom res izpolnjeval lepo nalogo in si zato med ljudstvom pridobil tudi velik ugled. Toda kasneje je pisal popolnoma po volji in zapovedi večinskega delničarja Narodne tiskarne. Po vojni pa so nastopili takozvani mladini, (ki spadajo danes deloma že med ugledne senatorje), ki so ustvarili pravi ljubljanski meščanski dnevnik »Jutro«, nad katerim gospodarijo danes Brezigar, Kramer (manj Ribnikar) i. dr. delničarji, in se eni pravdajo o mladoletnosti Žerjavovega sina, drugi pa delajo testamenta za mlajšega Puca. Drugič se bomo malo pomudili pri tem, kako so kompromisi iz osebnih interesov in politični kompromisi z različnimi režimi določali in spreminjali »linijo« glasila teh odličnih

5. poglobljene naj se trgovinski odnošaji med obema državama;

6. pogodba ni v nasprotju z že veljavnimi pogodbami in mednarodnimi obvezami;

7. pogodba velja pet let; če se ne odpove šest mesecev pred potekom, velja za nadaljnje leto;

8. ratifikacija naj se izvrši čimprej v Beogradu.

Vladno časopisje je sklenitev pogodbe spremljalo z veliko propagando.

Inozemstvo ima o pogodbi svoje mnenje. Sklenitev pogodbe pozdravlja italijansko in nemško časopisje.

idejnih »mladinskih« borcev.

Ali pogledjte »Slovenca«! Ne bo uo niti govorili o današnjem rimofilskem »Slovenec«, temveč samo o »Slovenec« kot takem, recimo o »Slovenec« za časa, ko so še obstajale svobodne stranke: SLS, SDS, SSJ, HRSS itd. Ljudje so mislili, da je »Slovenec« glasilo SLS. Toda »Slovenec« dejansko nikdar ni bil glasnik te politične stranke, ki je nekoč koketirala tudi z demokratičnimi gesli. »Slovenec« je bil vedno glasilo akcionarjev in zadružnikov »Katoliškega tiskovnega društva« in »Jugoslovanske tiskarne«. Člani teh dveh tvrdk pa smejo biti samo duhovniki, ki so po cerkvenih zakonih podrejeni škofu. »Slovenec« ni bil torej nikdar niti glasilo SLS, še manj slovenskega ljudstva, temveč je bil vedno organ cerkvene hierarhije s škofom na čelu.

Med najbolj čedna glasila pa spa-

Prosimo, da priobčite v prihodnji številki Vašega lista naslednji popravek:

Volitve v Delavske zbornice,

V »Slovenec« z dne 25. marca 1937 poročate, da je izjavil gospod minister za socialno politiko v proračunski razpravi v senatu:

»Še preden pa je prišel na položaj socialnega ministra, so roki mandatov po mnogih Delavskih zbornicah prekinili. Nekatero zbornice pa so vkljub temu, tako v Splitu in Ljubljani, prosile, naj se volitve ne izvedejo. Skoraj vse zbornice so bile mnenja, naj se volitve ne izvajajo.«

Sklicuje se na tiskovni zakon, Vas prosimo, da priobčite v zvezi s tem naslednje ugotovitve:

1. V vseh delavskih zbornicah so potekli skupščinski mandati v decembru 1936.

2. Vse Delavske zbornice so obvestile o tem potom Centralnega tajništva Delavskih zbornic gospoda ministra za socialno politiko in prosile, da se volitve takoj razpišejo. Tudi Delavski zbornici v Ljubljani in v Splitu nista zavzeli nikdar drugačnega stališča.

Ljubljana, dne 26. marca 1937.

Predsednik: Sedej Lojze, l. r.

Tajnik: Filip Uratnik, l. r.

Plaz pokopal devet smučarjev pod Storžičem

Dne 29. marca je priredila SPD smuško tekmo izpod severnega pobočja Storžiča, katere se je udeležilo 28 tekmovalcev. V višini 1600 metrov pod Škarjevimi pečmi je smučar je zajel plaz in jih devet potegnil s seboj. Vsi so mrtvi.

Svoji ponesrečencev so težko prizadeti.

Prirajati smučarske tekme v marcu in na tako nevarnih pobočjih pač ne bi bilo potrebno.

Širite naš list!

dajo v naši časnikarski zgodovini uradni dnevniki, kakor »Narodni Dnevnik« in »Glas Naroda«, ki ga je z demokratičnim, zadružarskim pompom in z zbirko fronderjev iz vseh strank ustanovil Jevtičev ban dr. Marušič. Vendar ta tisk ni tako kvarno vplival na naše ljudstvo, ker naši ljudje niso nikdar mnogo dali na erarično časnikarstvo in kulturo. Pri tem tisku bi bilo bolj zanimivo, če bi se obelodanile številke, koliko je porabil zase iz javnih sredstev in koliko so mu dala nekatera industrijska podjetja, ki iz knjigovodskih razlogov rada stoje na dobrih nogah z vsako slučajno vladajočo »osebnostjo«.

Vso kvarnost in propalost časopisja, ki služi mamonu kapitalu, bomo še globlje spoznali, ko ga bomo prihodnjič primerjali z našim socialističnim tiskom.

Četniška vojna za Francovim

Napredovanje vladnih čet severno od Madrida se nadaljuje

Zadnji teden ni bilo posebno velikih operacij na španskih bojiščih.

Na fronti severno od Madrida vladine čete še vedno, dasi polagoma napredujejo ob aragonski cesti, ki vodi preko Guadalajare proti Saragossi, dočim se severozapadno umikajo nacisti v smeri proti Somosierrri, v pogorju Guadarrama.

Na pogorju Guadarrama so vladine čete na posameznih točkah izboljšale svoje postojanke in obstreljuje njihovo topništvo zbirališča nacistov na zapadni strani Guadarrame.

Pred Madridom je vladalo prilično zatišje, ako izvzamemo topovske boje in letalske napade.

Opaza se, da ne funkcijonira dovolj čet in municije za fronto generala Franca.

Nove hude skrbi povzročajo Francu četniška vojna, ki so jo začeli kmetje in delavci za njegovo fronto, vsled česar je veliko število njegovih čet vezano na varnostno službo v zaledju.

Zelo hudi boji so divjali v pokrajini Almadeen, kjer se nahajajo pri Posoblanci veliki rudniki živega srebra in v Percolanu premoškovniki. Tu so napadli nacisti z isto silo, kot pri Guadalajari. Trinajst dni so branilci vztrajali, dokler niso dobili pomoči in odločili boja v svojo korist.

Pričakujejo pa novih dogodkov na tem delu fronte.

Številke pričajo o barbarizmu

Tiskovni urad Fabra poroča:

Madridski občinski urad poroča, da so Francovi fašisti s svojimi zračnimi napadi od 7. novembra 1936 deloma ali popolnoma uničili v Madridu 980 poslopij, in sicer med temi 14 šol, 8 cerkva, 9 starostnih in otroških zavetišč, 4 bolnišnice, 2 muzeja in

Koga podpira Anglija v španskem vprašanju?

Angleški politiki so glede španske državljanske vojne jako »nevtralni«, češ, da se boje nove svetovne vojne. Tudi londonski odbor za nevmešavanje v državljansko vojno ne napravi resnega koraka, da bi preprečil očitno vmešavanje.

Miroljubni opazovalec ugiba, ali ima londonski odbor take težkoče ali pa se ne upa zaradi vojaške slabosti Anglije in Francije skleniti nekaj pozitivnega, eventualno s sankcijami velesil proti državam, ki se ne bi pokorile sklepom glede nevmešavanja.

Taki miroljubi so seveda temeljito motijo.

Zavlačevanje ukrepov london-

hrbtom

akademijo. Ubitih je bilo 907 oseb in 2809 ranjenih, od katerih jih je umrlo pozneje 370. 430 oseb se pogreša. Mestna četrt Arguelles, ki je najlepša, je uničena. Ti podatki se ne nanašajo na materialno škodo in človeške žrtve v delavskih okrajih, ki jih še ni bilo mogoče ugotoviti (to je Te-tuan in Vallescas), kjer je bilo nad 100 hišic uničenih, 14 oseb ubitih in 693 ranjenih.

skega odbora in navidezna »nevtralnost in dobra volja« je angleška politika. Angležem ni vseeno, kdo zmaga v Španiji ali Franco ali Caballero. Anglija prav iskreno želi, da zmaga Franco in zato podpirajo Angleži njegovo akcijo materialno. Angleška vlada ve, da dobi ob Caballerovi zmagi zaveznika in sodelavca Francija in deloma tudi Rusija. Če pa zmaga Franco se ojača sicer evropski fašizem, toda Franco se bo moral nasloniti gospodarsko na Anglijo, ker mu izčrpani deželi Nemčija in Italija ne bosta mogli nuditi gospodarske pomoči.

Odtod izhaja preračunana politika Anglije v španskem vprašanju.

Doma in po svetu

Dražja obutev. S 1. aprilom se uvede trošarina na industrijske čevlarske izdelke, ki bo podražila par čevljev za okoli Din 34. Obrtniški izdelki so izvzeti od trošarine. Vendar je pa pričakovati, da se cene obutvi splošno dvignejo, kakor se v zadnjem času dvigajo vobče skoraj za vse potreščine. — Delavske mezde in nameščenske plače pa se ne bodo zvišale. In še so ljudje, ki se čudijo, zakaj so delavci in nameščenci nezadovoljni.

Osnovane in povečane delniške družbe 1936 v Jugoslaviji. V letu 1936 je osnovanih 44 novih družb s kapitalom 153 milijonov dinarjev. Povečalo je pa svoj delniški kapital 33 družb za 202 milijona dinarjev. Med tem je na novo osnovanih 6 rudniških družb z glavnico 71 milijonov dinarjev. Celoletno povečanje kapitala znaša torej okoli 210 milijonov dinarjev. Seveda nastane pri tem bistveno vprašanje odkod je priliv tega kapitala ali v koliko ni iz prebitkov ali dobičkov obstoječih družb, kar v gospodarstvu pomeni pravzaprav le valorizacijo glavnice.

Sneg. Čez praznike je v Sloveniji prav pošteno snežilo. Če je res, kar pravi pregovor, da je marčev sneg revnemu kmetu gnoj, potem je letos dobro pogojeno.

Mussolini hoče preprečiti depopulacijo Italije. V Italiji in drugod se bolj malo brigajo za socialni položaj delovnih slojev, pač pa pripovedujejo, da je premalo porodov. Narod izumira, seveda izumira, ker socialno propada in slabi. Mussolini name-rava temu napraviti konec. Izdati hoče naredbe za obdavčenje samcev do polovice zaslužka v prid poročenih, ki imajo otroke. Delodajalci pa bodo morali mlade delavce prisiliti, da se poročijo. Mj sicer ne verujemo, da bodo taki ukrepi kaj koristili. Koristiti morejo zdravju in napredku naroda le boljše socialne in kulturne razmere, v katerih se more narod razvijati. Toda o tem gospoda, ki ima vedno populacijo na jeziku, kaj rada molči.

Richard Wagner — židovske krvi. V posebni knjigi so izšla pima, ki sta si jih pisala slavni nemški komponist Richard Wagner in kralj Ludovik II. barbarski. Iz teh pisem je razvidno, da je bil oče Wagnerja neki igralec v Leipzigu po imenu Geyer, mož židovske krvi. — Kaj bodo rekli na to nemški fašisti, ki so doslej slavili Wagnerja kot največjega skladatelja raso čistih Nemcev?

Sedaj pa tako strašno odkritje. To je res smola.

Reakcija na Poljskem

Razpust strokovnih organizacij. — Aretacije in odgon zaupnikov v taborišča

Na Poljskem pripravlja reakcija diktaturo fašizma.

Vse delavstvo in kmeti, celo takozvane režimske organizacije so proti novi politiki, ki že danes prepoveduje politično in strokovno akcijo delavstva in kmetov.

Prvi udarec je sledil te dni v Lvovu. Drobobiču in drugih mestih v Galiciji, kjer so bile razpuščene štiri pomembne strokovne organizacije (med njimi kovinarska in konfekcijskih delavcev).

Razpust utemeljujejo oblasti s komunistično propagando, kar je pa le pretveza.

Oblasti so aretirale par sto delavcev in nameščencev, voditelje or-

ganizacij pa so odadli v koncentracijsko taborišče Bereza.

V Lodzu je oblast aretirala mnogo intelektualcev, odvetnike in inženere in druge.

Nacističnih agitatorjev poljske oblasti ne preganjajo več, marveč le delavske.

Nasilen razpust občinskega sveta v Lodzu

V Lodzu, središču poljske tekstilne industrije, kjer je socialna demokracija lansko leto izbojevala veliko zmago, namerava reakcija razpustiti občinski svet in postaviti komisarja, ki bo pozneje enkrat poverjen z izvedbo novih volitev.

Kakšne svoboščine daje nemški general Göring delavcem. Göring je izdal z ozirom na nemški »štiriletni delovni načrt« dekret, s katerim iznova omejuje svobodo delavcev. Po tem dekretu smejo delodajalci je-klarske in stavbne industrije delav-

cem, ki bi hoteli izmenjati službo pred potekom kolektivnih pogodb, pridržati delavsko knjižico. To pomeni, da ti delavci ne bodo mogli poljubno menjati službe, če bi imeli morda priliko, da dobe boljše ali stalnejše službeno mesto.

253 : 83

Končni rezultati volitev delavskih zaupnikov Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije za leto 1937

SDSZJ je izvedla volitve delavskih zaupnikov v 59 podjetjih v Sloveniji. V teh podjetjih je bilo izvoljenih skupaj 336 zaupnikov, od katerih odpade na Splošno delavsko strokovno zvezo 253 zaupnikov, na bele 42, plave 21, zelene 11 in na neorganizirane 9.

Pregled volilnih rezultatov v zadnjih letih kaže to-le sliko:

Leto	Število podjetij	Izvoljeni zaupniki	SDSZJ	beli	plavi	zeleni	neorg.
1934	40	186	ni podatkov				
1935	56	237	»	»	»	»	»
1936	57	242	40	33	—	22	
1937	59	253	42	21	11	9	

Te številke ne potrebujejo nobenega komentarja. Delavstvo stoji v ogromni večini za svojo svobodno strokovno organizacijo. Na tem dejstvu vse klevete in intrige nasprotnikov razrednega delavskega gibanja ne morejo ničesar izpremeniti.

Vsak naročnik gotovo želi, da bi »Delavska Politika« začela čimprej izhajati trikrat na teden. To akcijo pa najboljši ovi-

rajo naročniki, ki se ne zavedajo, da je treba naročnino poravnati sproti vsak mesec. Ali si tudi Ti z naročnino v zaostanku?

A. M. de Jong:

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Zgoleče ptice na drevesu je bilo še mogoče razločiti, ako je človek dobro napel oči, toda ti gnusni murni niso bili nič drugega kot cvrčeči glasovi... Če bi bilo sedaj že popolnoma temno... Nekje v bližini je že pričela skovikati sova!... Potem bi gotovo umrl od strahu! In mogoče... mogoče je to celo strašilo! Strašilo je na več krajih tod v oklici in Mereyntje ni bil popolnoma prepričan, da tu, kjer je sedaj bil, ne bi bilo strahov... Če bi v črni noči nenadoma šnila mimo njega bela senca duha kakšne umorjene nune!?

Srce se mu je krčilo v smrtnem strahu, pred očmi so mu vstajale grozne prikazni; Mereyntje je s težavo vstal in še enkrat poskusil hoditi, stopajoč na prste svoje izpahnjene noge... Pa ni šlo in ni šlo. Kar sesedel se je in vpil od bolečine, domala tako, kot njegova mati, ki je ležala bolna doma. Noga, ki je tičala v cokoljah, je bila v gležnju vsa otečena... Toda hujši od vseh telesnih muk je bil strah pred nočjo, ki mu je polnil dušo, pred nočjo, ki ga bo zajela, predno bo kdo prišel mimo, ki bi mu mogel pomagati.

Ves nemiren, prestrašen in izmučen je bil Mereyntje prav majhen, neznan črvček, sedeč skrušen in jokajoč na pobočju masivnega, visokega nasipa, ki se je vlekel pod čistim in svetlim

nebom, mogočen ter nebrizen skozi široko pokrajino.

Takega je našel Goort Perdam, divji lovec, med vaščani poznan pod imenom »Vrč«.

Vrč ni bil prijazen človek, zlasti pa ne danes. Pravkar je namreč prišel od Janeke Timmerrsa, ki ga je to pot že četrtič odslovila in zaničljivo pristavila, da naj sploh nikar več ne hodi k njej moledovat in jo prosit, naj se ga usmili... Sedaj da ima drugega snubca, čigar meziniec je več vreden, kot pa Vrč, kakor je dolg in širok ter da je med njima končano...

Janekee je prebivala daleč na polju, skupaj s svojim očetom in bratom, ki sta bila Goortova prijatelja in prav takšna pohajaja ter divja lovca, kot on. Mati ji je umrla zgodaj, odrasla je med surovimi ljudmi in je postala tudi sama takšna. Divje dekle, razburljivo in oblastno, je pokorilo tudi lastnega očeta in brata. Vrča se ni niti najmanj bala, dasi so se ga tudi najhujši pretepači radi izogibali, kadar je Goort pogledal globoko v kozarec in je mrmraje oprezal z očmi, iskajoč prepira, pripravljen misliti in storiti ravno obratno od tega, kar bi hotel vsak drug na svetu.

Goort Perdam je bil že izza mlada tih in redkobeseden. Naporno delo na polju mu ni bilo nikoli všeč. Zgodaj že je prišel na slab glas radi svoje lenobe in nebrzdanega značaja. Pozneje se je odselil iz vasi in je kakšnih osem let, če ne več, kot mornar brodil križem svet; le redko kdaj ga je bilo videti tod v okolici. Naenkrat, po smrti

svojih staršev, se je zopet pojavil in naselil v stari, na pol podrti koči, ki je postala njegova last. Nikogar ni vprašal za svet ali prosil za pomoč, živel je sam za se in gospodaril, kakor je vedel in znal, hodeč po svojih potih, ne da bi se brigal za mnenje svojih sosedov, ki so mu tudi sicer mnogo sponašali. Kajti ne samo, da ni nikoli delal na njivi, da je bil divji lovec, ki se ga je bilo treba bati, pijanec in neugnan pretepač, ga tudi nikoli ni bilo k maši; živel je kot pogan in včasih zabavljaj čez vse, karkoli je bilo količkaj v zvezi z duhovniki, cerkvijo ali službo božjo. Radi bi ga bili spravili iz vasi. Toda Vrč ni nikogar potreboval, da bi pa s silo nastopili proti njemu — so imeli preveč respekta pred njegovo jeznorito in pretepaško naravo; razen tega je bil neverjetno močan, njegova moč je bila nekaj naravnost nečloveškega.

Pri sebi priprave za lov in ribolov je pohajkaval po polju, se plazil skozi vrbove ob reki ali pa se vozil v svojem starem, razbitem ribiškem čolnu po reki in jezeru, kradel divjačino in ribe poljskim ter lovskim čuvajem, ki so jih tod imenovali graničarje, naravnost izpred nosa, mirno in predrzno, kot da bi zanj sploh ne bilo nobenega zakona. Lovski čuvaji tudi niso posebno natančno pazili, ako so vedeli, da se nahaja kje blizu njih, kajti na tilhem so domnevali, da bi Vrč mirne duše in ne, da bi se mu tresla roka, pomeril na lovskega čuvaja ali graničarja, kot na divjačino...

(Dalje prihodnjik.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Manj jela, pa večja storitev

Tukajšnje ravnateljstvo je razglasilo, da se bo delalo v mesecu aprilu 12 delavnikov. To bo ravno toliko zaslužka, kolikor ima delavec odtegljaja za davke, zavarovanje in ustanove. Nihče se pa ne vpraša, s čim se bo delavec preživljal, tem manj še, kako bo preživljal svojo družino.

Nekoliko pozneje je pa izdalo obratno vodstvo Zapadnega obrata tudi razglas, da rudarji na takozvanih »širokih čelih« pre malo storijo in da se bo rudarje plačalo toliko, kolikor pač znaša njihova storitev. To je grožnja delavstvu v času, ko ponovno začena doba stradanja vsled premajhnega zaslužka. Obratno vodstvo pač hoče iz lačnega rudarja, v tistih par dnevih, ob katerih dela, iztisniti ono storitev, ki jo je rudar zmogel v času, ko je bil bolje hranjen, kot je pa danes. Gospodje na zapadnem obratu pač niso nikoli poskusili, kaj se pravi preživljati sebe in družino z ono plačo, ki jo rudarji prejmejo. Ako se razglasi manj delavnikov, na drugi strani pa zahteva večjo storitev, mora pač biti vsa komur jasno, da se z lačnimi delavci ne more doseči storitev, ki bi jo gospodje na obratu radi pokazali višjim instancam. Za danes toliko. Če se bo pa to izsiljevanje na zapadnem obratu še naprej vršilo, potem bomo pač morali napisati še eno resnico, ki smo jo za sedaj zamolčali, ki bo pa gotovo neljuba gospodom na zapadnem obratu.

Prireditve. Pevski odsek »Vzajemnosti« priredi v nedeljo, dne 4. aprila ob 8. uri zvečer (ne ob 4. uri pop.) svoj letni koncert v dvorani »Delavskega doma«. H krasni glasbeni prireditvi vabimo vse ljubitelje petja.

Zagorje ob Savi

Občni zbor podružnice ZRJ. V petek, dne 19. t. m. se je vršil redni občni zbor podružnice ZRJ v »Zadružnem domu« na Lokah. Občni zbor je bil izraz visoke harmonije, ki vlada med članstvom ter medsebojne vzajemnosti. Novo izvoljeni odbor je najboljši porok, da bo bodoče delo na polju delavske izobrazbe in borbe za delavske pravice še intenzivnejše, kljub vsem intrigam nasprotnikov. Pred in po občnem zboru je zapelo naše delavsko pevsko društvo pod spretnim vodstvom s. Rüterja »Slava delu« in »Delavski pozdrav«.

Znamenje časa. Imamo veliko število brezposelnih. So to večinoma sinovi tukajšnjih rudarjev. Nekaj je tudi že oženjenih. Tu in tam pa le eden ali drugi dobi delo. Posebno v obratu apnenice je bilo v zadnjem času sprejetih precej delavcev. Vidimo pa, da ne dobi dela nobeden, ki količkaj po marksizmu smrdi. To potrjuje dejstvo, da se je srejevalo v delo kmečke fante iz okoliških občin, tudi take, ki bi se lahko doma preživljali, med tem, ko domačini brez dela in jela tavajo okrog. Gospod, ki o tem odločate, Vas vprašamo: ali je to prav in nepristransko? Ali mislite, da boste s tem v Zagorju socialistično idejo uničili? Motite se, ker tudi Vaši hlapci Jerneji bodo enkrat izpregledali!

Litija

I. Delavsko kolesarsko osrednje društvo je imelo v nedeljo, dne 14. marca svoj IV. redni letni občni zbor. Namesto dosežanega predsednika, ki je odpotoval, je vodil občni zbor s. Rancinger Edo. Društvo v preteklem letu ni delovalo. Soglasna želja vseh navzočih pa je bila, da se z delom zopet prične. V tem smislu je bil izvoljen novi odbor, ki ga tvorijo ss.: preds. Vuk Viktor, nam. Prebil Ivan; tajnik Rancinger Edo; blagajnik Pavliha Alojz; odborniki: Tomazič Lojze, Vegant Franjo, Zupan Ivan in Decman Franc. Nadzorstvo: Frelih Ivan. Za delegata na centralni občni zbor sta bila soglasno izvoljena ss. Rancinger Edo in Prebil Ivan. Članstvo je objubililo, da bo podpiralo odbor v njegovih stremeljenjih.

Vse naročnike še enkrat opozarjam, da pobiramo naročnino za »Delavsko Politiko« vsako nedeljo od 10. ure do 12. ure v gostilni g. Lapa. Da olajšate delo meni in upravi, poravnajte naročnino vsak mesec do 15. Lažje je dati Din 10 sproti, kakor pa za par mesecev skupaj. Vse tiste, ki so z naročnino v zaostanku, prosim, da po možnosti poravnajo svoj dolg. Bodite v plačevanju naročnine redni, ker »Delavska Politika« se vzdržuje le z naročnino. Kdor dobi priloženo položnico, lahko poravnava naročnino tudi sam po pošti. Poverjenik.

Ruše

Ruški veleposestniki, ki so tožili »Delavsko Politiko«, niso uspeli. Radi članka, ki smo ga priobčili v »Delavski Politiki« dne 24. oktobra lanskega leta v zvezi z volitvami v Rušah, so ruški veleposestniki vložili zoper »Delavsko Politiko«, odnosno pisca navedenega članka s. Magdiča pri okrožnem sodišču v Mariboru tiskovne tožbe. Vložili so kar 6 takih tožb v upanju, da bodo s. Magdiču pošteno zagodili. — Vsled amnestijskega ukaza je bilo postopanje v vseh zadevah ustavljeno, kar nam je sicer zelo žal, ker so tekom postopanja prišla na dan razna zelo zanimiva dejstva iz pred- in medvojne delovanja nekaterih naših sedanjih odličnih veljakov. Če bi proces še dalje trajal, bi bile nedvomno osvetljene še nadaljnje podrobnosti tega »delovanja«. Tako pa je stvar na žalost končana in gospodje morajo še sami plačati stroške treh advokatov, ki so jih zastopali.

Ljubljana

Mesarji. Združenje mesarjev in prekajevalcev v Ljubljani je na svojem občnem zboru odklonilo predlog mesarskih pomočnikov, da bi združenje kot tako sklepalo z organizacijo živilskih delavcev kolektivno pogodbo. Sedaj preostane pomočnikom le možnost direktnih pogajanj s posameznimi uvidevnejšimi mojstri, ali pa apel na oblast po 15. IV., da pogajanja razpiše.

Dimnikarski pomočniki so te dni predložili potom Delavske zbornice dimnikarskim mojstrom v Ljubljani v podpis neke vrste pogodbo, ki pa ureja le delovni čas in prejemke, ostala vprašanja pa so ostala odprta. Ta pogodba naj stopi v veljavo s 1. IV. 1937.

Pleskarji in sobo-črklikerji v Ljubljani kljub dogovoru doslej še niso stopili v pogajanja z organizacijami pomočnikov, ki so organizirani v Zvezi lesnih delavcev in Na-

Maribor

Ali je to socijalno? V mesecu februarju t. l. se je vršil občni zbor zadruga krojaških mojstrov in sorodnih strok, na katerem je bilo sklenjeno, da se bo učna doba za vajence podaljšala od sedanjih treh let na štiri leta. Ta sklep je bil baje potreben radi tega, ker posecanje obrtno nadaljevalne šole povzroča, da si vajenci v treh letih ne morejo pridobiti strokovnega znanja, da bi to zadostovalo za pomočniški izpit. Res je, da bi moral vajenec po učni dobi znati izdelati brezhibno vsaj hlače. Nikakor pa ni res, da je kriva njegovi slabosti izvežbanosti prekratka učna doba oziroma zamujeni čas vsled obiskovanja obrtne nadaljevalne šole. Z obiskovanjem obrtne nadaljevalne šole zamudi vajenec tedensko 8 ur. To je en delovni dan na teden. Ostane mu torej še vedno pet delovnih dni ali pa 40 ur tedensko na razpolago za strokovno izobrazbo. Gospodje mojstri in gospe mojstrinje! Ne uporabljajte svojih učenec in učenec za razna domača gospodinjstva in druga dela, ki ne spadajo v stroko, ker s tem odtegujete vajencem mnogo več časa, kakor pa znesete tistih 8 ur tedensko za šolo. Pritegnite vajence k strokovnemu delu vsaj tistih 40 ur tedensko in videli boste, da bodo vajenci ob koncu učne dobe brezhibno izdelovali ne samo hlače, temveč tudi sukničije in telovnike. Izgovor na obrtno nadaljevalno šolo ima lahko samo en namen, zagotoviti si brezplačno delovno moč vajenca še 1 leto več kot dosedaj. Mi razumemo težki gospodarski položaj velike večine obrtnikov. Nikakor pa ne moremo dopuščati, da bi se hotelo vprašanje strokovne izobrazbe vajencem rešiti s podaljšanjem učne dobe, ker se lahko dokaže, da tri leta učne dobe za usposobljenost vajenca popolnoma zadostuje. — **Več staršev.** (Proti podalšanju učne dobe so bili tudi nekateri mojstri, žal so bili osamljeni. Op. ur.)

Dr. Ljudevit Pivko. V ponedeljek, dne 29. marca t. l. je preminul profesor na tuk. gimnaziji dr. Ljudevit Pivko. Pivkovo

rodno strokovni zvezi. Delodajalci zahtevajo, da se vrše pogajanja brez posredovalcev (zastopnika delavske zbornice oziroma strokovnih tajnikov). Izgleda, da pride do pregovorov med mojstri in pomočniki takoj po Veliki noči.

Občni zbor osrednje protituberkulozne lige se je vršil v Ljubljani v dvorani OUZD v nedeljo, dne 21. t. m. Liga ima na 4500 članov v 55 krajevnih ligah. Liga ima Din 425.000 imetja ter je v poslovnem letu izplačala osebam in ustanovam Din 85.000 podpor. V ambulatorijih in dispanzerjih je bilo preiskanih glede na tuberkulozo nad 20.000 bolnikov, od katerih ima 697 bolnikov odprto, 1914 zaprto pljučno tuberkulozo ter 580 drugih tuberkuloznih obolenj. Te ugotovitve dokazujejo, kako potrebna je liga in organizacija dispanzerjev, kjer dobivajo bolniki potrebno zdravniško pomoč.

ime je znano iz svetovne vojne, ko je na tirolski fronti pri Carzanu prešel s svojimi Bosanci k Italijanom in »otvoril« avstrijsko fronto. Le italijanskemu oklevanju so se imeli Avstrijci zahvaliti, da se že takrat ni odločila vojna usoda Avstrije. — V javnem življenju je bil Pivko nacionalist, vendar ne eden onih hrupnih, fašistično nadahnutih rodoljubov, ampak demokrat in tudi sicer poštenjak.

Nova zgradba. Z gradbo hiše na severni strani palače OUZD bo prišel letošnji pomlad ravnaetlj Ljubljanske kreditne banke g. B. Pogačnik. Prostor je sedaj deloma zazidan in stoji na njem prilitično dvoriščno poslopje hiše Aleksandrova c. 12.

Odrska predstava. Diletanti »Vzajemnosti« bodo igrali v soboto, dne 3. aprila ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice burko »Vozel«. Kdor hoče biti dobre volje, naj pride!

Vojaški obvezniki morajo javiti vsako izpremembo svojega bivališča, t. i. priselitev v mesto, vojaškemu uradu. Istotam je prijavitelj vsak nakup ali prodajo konj.

Prepovedano je točiti alkoholne pijače vpklicanim vojaškim obveznikom v dnevih od vključno 12. do vključno 14. aprila.

Mariborsko gledališče

Plesni večer baleta ljubljanske opere pod vodstvom bal. mojstra zagrebške opere Maksa Tromana je uspel prav dobro. Troman, ki se je v lastnih točkah odlikoval zlasti v groteski, je dokazal tudi, da ima visoke pedagoške zmožnosti, ker je dvignil ljubljanski balet dosti nad običajni nivo. Ugajal je romantični baletni nastop metuljev s pantomino, v katerem je zlasti Bravničarjeva pokazala mnogo mehkebe in razumevanja za baletno ritmiko. V nadaljnjih karakternih točkah je bil klasični balet povezan tudi z moderno izrazno tehniko. Najbolj so občinstvu ugajale »Lutke«, ki so jih morali ponoviti. Izborjen spremljevalec na klavirju je bil kapelnik dr. Švara iz Ljubljane.

Ptuj

Preloženo predavanje. Podružnica »Splošne delavske zveze« bo priredila v prostori delavske dvorane »Vzajemnosti« zadnjič odloženo predavanje o novejši zakonodaji delavske zaščite v četrtek, dne 1. aprila ob 18. uri. Delavce opozarjamo, da bosta predavala ss. dr. Reisman in urednik V. Eržen zlasti o novi ministrski naredbi glede minimalnih mezd, kolektivnih pogodb, stavk in razsodišč. Ta naredba je sedaj ena najvažnejših delavskih socialnih zakonov, a je zelo komplicirana. Delavstvo se je bo moglo posluževati le tedaj, če bo naredbo dobro poznalo. Zato je neizogibno, da se vsak delavec ali delavka tega predavanja udeleži, če hoče vedeti, kako se ima v bodoče ravnati v službi. — Toda oblast dopušča predavanje sedaj samo članom organizacije in vidite celo na tem primeru, kako nujno je potrebno organiziranje delavstva, v katero vas sili naša zakonodaja in oblasti. Kdor hoče v bodoče poslušati predavanja in spoznati jugoslovansko socialno zakonodajo, se ne more več izogniti organizaciji. K temu še pripomi-

njamo, da § 35 zakona o zaščiti delavcev izrecno dovoljuje, da se sme pomožno osebo podjetij organizirati — ne glede na spol in starost. Vsak moški ali ženska, star ali mlad od 14. leta naprej sme biti včlanjen v delavskih društvih. Hitite torej s prijavo v organizacijo!

Slijajna nemška prireditve. Minuli četrtek, ko bi se naj vršilo prepovedano predavanje o delavski zakonodaji, so imeli veliko kulturno prireditev ptujski nemški nacionalisti pod okriljem »Männergesangvereina«. Na prireditve so vabili po mestu veliki slovensko-nemški lepaki in nemški časopisi ter so se vabili odzvali kompaktno ptujski Nemci, ki so dejansko še danes v gospodarstvu skoro edini gospodarji Ptuj. Številna je bila tudi udeležba Nemcev iz Maribora, Celja, Čakovca in celo Zagreba. Naši nemški nacionalci se zelo vesele širokogrudne svobode, ki jo uživajo v Jugoslaviji glede svojega udejstvovanja v društvih. Delavstvo jim te svobode nikakor ne zavida. Ima pa vendar o tem svoje mnenje.

naj bo klofuta tistim, ki so na neštetihi kratih intrigirali, da bi njegovo nastavitve prepredili. Ali ni škoda toliko izgubljenega časa, pa vse zastoj?

Tako pa ne gre! Na osnovni šoli je bil en otrok tako tepen s palico, da mu je koža na roki počila in se je fant, ko je prišel domov, pred pragom onesvestil. Zadeva je prijavljena in bomo še poročali o njej. Do tistemu, ki je to povzročil, pa priporočamo, da naj pridno študira peto božjo zapoved, ki jo tolikrat propoveduje. F. Ž.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjč. — Uprava.

Kranj

Predavanje o novejši socialni zakonodaji

V četrtek, dne 25. aprila je priredila podružnica Splošne delavske zveze Jugoslavije predavanje o novejši socialni zakonodaji. Predavatelj dr. Vito Krajger iz Maribora je temeljito obdelal vprašanje stavke, kot obrambnega sredstva delavstva v socialni zakonodaji preteklih let v zvezi z najnovejšo uredbo o minimalnih mezdah. Zlasti je govornik poudaril potrebo, da se v pravilniku za izvajanje posredoval, postopka predpišejo čim krajši roki za ureditev spora, da bi se preprečilo izigravanje stavke kot obrambnega sredstva, ki se ga delavstvo poslužuje v skrajni sili, kadar vsi drugi argumenti odpovedo in naleti pri delodajalcu na gluha ušesa. Predavatelj je podal tudi kratek pregled uredbe o uvedbi starostnega zavarovanja, ki v sedanjih obliki in s sredstvi, ki bodo po tej uredbi na razpolago ne more zadovoljiti delavstva. Delavstvo slej ko prej postavlja svojo zahtevo, da za zavarovanje prispevaj država.

Prevalje

Naročniki »Delavske Politike«. Ker se večkrat pripeti, da me kateri izmed naročnikov ne najde doma, Vam sporočam, da lahko poravnate naročnino v Delavski pekarni pri prodajalki s. Burkerjevi. Zaostankarjem pa: ne ovirajte akcije za trikratno izdajanje »Delavske Politike« na teden! — Poverjenik.

Izmed gostilničarjev in obrtnikov so naročniki »Delavske Politike«: Gostilna Rozman, gostilničarka Erlač Julijana in Štefan, gostilna Preglau, gostilna Hauser na Holmcu ter brivnica Galinec Ivana na Prevaljah.

Pritožba radi pošte. Naročnik »Delavske Politike« iz Zagrada, ki mora hoditi sam po list na pošto, se nam pritožuje, da neredno dobiva svoj list. Mi pošljamo »Delavsko Politiko« redno vsak terek in petek na vse naslove in mora vsled tega biti »Delavska Politika« tudi v Prevaljah na pošti najpozneje v sredo in soboto. Če je naš naročnik iz Zagrada ne dobiva vsako sredo in soboto, mora biti nekje nekaj v neredu in prosimo, da se zadeva preišče. Naročnik se piše F. K. in stanuje v Zagradu št. 30 ter ga lahko poštna uprava na ta naslov zaslisi. Ako morda še kak naročnik lista ne dobiva redno, prosimo, da nam to takoj javi, da se moremo pravočasno pritožiti. — Uprava.

Mežica

Število zadržnikov, konzumarjev, v porastu. Dne 7. marca t. l. se je vršilo člansko zborovanje Konzumnega društva za Mežiško dolino, za prodajalno v Mežici, katerega se je udeležila skoraj ena tretjina članstva, samo škoda, da niso bile zastopane tudi žene. Zborovanje je vodil naš stari zadrugar Potočnik Karel. Poročilo o poslovanju zadruga in računskem zaključku za l. 1936 je podal zadr. Topolovec, katerega so zborovalci vzeli z zadovoljstvom na znanje. Razveseljivo je dejstvo, da so mežiški zadrugarji začeli dobivati zopet zanimanje za zadrugo. Stalno pristopajo novi člani in se je promet mežiške prodajalne dvignil za več kot eno tretjino. To je razveseljiv pojav in dokaz, da je vodstvo zadruga na pravi poti. Navzoči člani so se udeleževali debate in stavili zelo pametne nasvete in predloge v korist zadrugi. Po debati se je prijavil k besedi s. Čeh, kateri je izčrpno poročal o odnosih med strokovnim in zadržnim gibanjem in o principih Rochdalskih pijačirjev, na katerih počiva vse zadržni pokret. Za svoja izvajanja je žel vsestransko odobravanje. Potočnik Karel se mu je zahvalil in izrekel željo, da bi še prišel večkrat med nas in da bi njegove besede rodile obilo uspehov.

Muta

Občni zbor podružnice Konzumnega društva za Mežiško dolino se je vršil v nedeljo, dne 21. marca. Na zborovanju sta poročala ss. Koren in Eržen, predsedoval pa je naš stari s. Poderžan. Kljub težkim časom, ki jih preživlja delavstvo na Muti, je pa vendarle ostalo zvesto zadržni ideji in tvori z ostalimi v Mežiški dolini lepo armado zadržnih borcev za idejo delavskega zadržništva.

VZAJEMNOST

Studenci

Delavski oder »Vzajemnosti« vprizori v nedeljo, dne 4. aprila ob 17. uri v dvorani gostilne Mraz burko »Anarhist«. Pričetek točno ob navedeni uri. — Cene običajne. Pridite vsi, ne bo vam žal!

Otroški vozički

v najmodernejši izdelavi

„Wanderer“
pokromana kolesa

motorna kolesa —
šivalni stroji

po zelo nizkih cenah in ugodnih plačilnih pogojih

Franc Lepoša, d. z o. z.

Maribor, Aleksandrova c. 39

Kamnik

»Delavcu, ki je organiziran v rdeči organizaciji, je hudič njegov bog«. V kamniški okolici je pred dalj časa prinesla neka tovarniška delavka denar g. župniku za klop svoje tete v cerkvi. Ko je delavka izročila denar in hotela oditi, jo župnik pokliče nazaj rekoč: »Malo počakaj, da tudi midva narediva obračun. Ravno danes sem te mislil poklicati v župnišče, da mi poveš tu vpricho Boga: ali si za hudiča ali za Boga.« Delavka ga je gledala in mislila, da pri župniku ne more biti vse v redu; nazadnje pa ga le vpraša: »Kako pa to mislite, g. župnik?« »Ker si organizirana v rdeči organizaciji, je hudič tvoj Bog. Sedaj se odloči — ali se odpoveš Bogu in boš še naprej služila hudiču.« Delavka mu je korajžno povedala, da ona v organizaciji ne vidi nič slabega, da je rdeča organizacija tista, ki se bori za boljši kos hrane. Nato je župnik začel z dolgi storijo o preganjanju duhovnikov v Spaniji in Rusiji itd. Ker ga ni hotela poslušati, mu je izjavila: »Ne zapustim rdeče organizacije, pa četudi me iz katoliške cerkve izbrisete. Saj hodim v cerkev, kaj pa še hočete!«

»Za enkrat Vas prosimo, g. župnik, da prenehate s takimi neumestnimi izpadi, drugače lahko dobite v razburjenosti še živčni napad. Dobro poznamo tistega človeka, ki vedno hodi v župnišče poročat neresnične vesti iz dotične tovarne in vasi. Ključem mu, dotičnemu »tovarišu«, da naj najprvo pred svojim pragom pomete in naj dobro premisli svojo preteklost! Delavec.«

Nekateri naročniki »Delavske Politike« so v zaostanku z naročnino. Zato apeliramo na nje, da jo poravnajo in potem plačujejo redno vsak mesec vsaj do 10. dne v mesecu. Din 10 je lahko žrtvovati, za več mesecev nazaj plačati je pa težko. Kdor ne misli lista plačati, naj to sporoči poverjeniku, ker list se vzdržuje samo z naročnino. Za naročnino sprejemata denar ss. Bergant Alojz in Sturm Anton vsako nedeljo ali praznik v »Delavski knjižnici« od 9. do 11. ure. V »Delavski knjižnici« lahko naročite »Delavsko Politiko«. Ker se bo aprila vršilo predavanje v Kamniku, izpolnite tisto obljubo, ki ste jo na prvem predavanju dali, da naročite »Delavsko Politiko« in da jo boste tudi v redu plačevali. **Poverjenik.**

Jesenik

Tovarniški konzum, obrtni zakon in »Slovenec«. V poročilu o sklepanju kolektivne pogodbe KID z delavstvom je »Slovenec« dne 14. januarja tudi z vidnim zadovoljstvom in škodoželjnostjo poročal, da je baje sklenila KID znižati cene na jeseniškem trgu na ta način, da bo ustanovila svoj lasten konzum. Jeseniški obrtniki in trgovci bodo tega obvestila gotovo s »Slovencem« vred prav veselili, posebno še »Slovenčev« pristaja. Ali gre »Slovencu« v račun, da bi se na ta način delavstvo še bolj zasužnjilo pri podjetju in bi bilo od njega popolnoma odvisno? To bi bilo za delavstvo posebno dobro v času mezdnih gibanj in stavke, ko bi lahko podjetje naenkrat ustavilo izdajanje živil, kakor je to delala v takih slučajih TPD. Drugi trgovci pa bi tudi potem rekli, naj gredo delavci v času stiske tja, kjer so puščali denar, ko so bili pri delu in zaslužku. To nevarnost zasužnjevanja delavstva je prečvideval tudi jugoslovanski zakonodajalec. Zato so takšni podjetniški konzumi v smislu § 214 obrtnega zakona dejansko prepovedani. Zakon namreč pravi med drugim:

»Službodajalci ne smejo dajati svojemu pomožnemu osebju blaga na up. Istotako ne smejo obvezovati osebja, da naj kupuje potrebna živila, ki mu jih oni priporočajo, niti da se pogoje obvezno o uporabi plače za druge namene; smejo pa dajati pomožnemu oseb-

Posvetovanje o vajencih

Delodajalci smatrajo, da smejo o vajencih odločati kakor se jim zljubi.

V četrtek 25. t. m. je sklicala Delavska zbornica v Ljubljani posvetovanje o vprašanju vajencev, ki so se je udeležili zastopniki delavskih in delodajalskih organizacij in ustanov.

Vprašanje vajencev je pereče. Važno je, kakšen je njih socialni in pravni položaj in kako se v tej dobi pripravljajo za praktično življenje. V dravski banovini imamo okoli 11.000 vajencev, obrtno nadaljevalno šolo jih pa obiskuje le 6200.

Poudariti moramo, da so bili referati zelo lepo podani in usmerjeni v pravcu, da se vajeniške razmere izboljšajo. Nasprotno sta se pa postavila zastopnika trgovske, obrtne in industrijske zbornice, dr. Pretnar in Ivan Ogrin, na stališče, da spada socialno urejevanje in urejevanje odnosov med vajenci in mojstri zbornici. Tudi o nadaljevalnem šolstvu in reformah bodo odločali mojstri z

zbornico. Ta zastopnik zbornice meni torej, da se vajeniško vprašanje ne tiče delavstva in staršev vajencev, marveč, da so vajenci samo potrebni pripomoček gospodov za njihove lastne svrhe. Vsa javnost, zlasti pa delavstvo je zainteresirano na tem, kakšne tovariše bo imelo v bodoče in javnost, kakšne člane družbe.

Referenti ankete so poudarjali, da bo dosežen že velik uspeh, če se doseže sporazum med interesenti v tem smislu, da se odpravijo največje pomanjkljivosti.

Poročali so Uratnik o možnosti zaposlitve naših vajencev, ing. Rado Kregar o izpolnitvi strokovne vzgoje vajencev, dr. A. Reisman o vajencih in socialnem zavarovanju. Predložili so se anketi razni statistični podatki in učni program za strokovno nadaljevalno šole.

Pregled svetovnih dogodkov

od 18. do 26. februarja

18. februarja: Balkanska zveza (Jugoslavija, Rumunija, Turčija, Grčija; Zveza narodov): Ob zaključku 5. rednega zasedanja Balkanske zveze je izšlo uradno poročilo, v katerem se zatrjuje, da so zastopniki navedenih držav v svojih pogledih »popolnoma edini«. Delovanje Balkanske zveze naj »služi utrditvi miru«. Nadalje pravi poročilo: »Balkanska zveza hoče ostati zvesta zvezi narodov in sodelovati v Ženevi, da bo Društvo narodov v sedanjih težkih časih lahko vršilo svoje visoko poslanstvo.« Balkanska zveza pozdravlja sklenjeni dogovor med Anglijo in Italijo in »prijateljski pakt med Jugoslavijo in Bolgarijo.«

23. februarja: Nemčija: Avstrija: Po obisku nemškega zunanjega ministra v Neuratha na Dunaju je bilo objavljeno uradno poročilo, ki pravi, da obe vladi v svoji zunanji politiki popolnoma soglašata s prizadevanji za ohranitev in trajno zavarovanje splošnega miru. — **Rumunija:** Sprememba rumunske vlade. Mjni-

strski predsednik prevzame tudi nortranje ministrstvo.

26. februarja: Rusija, Portugalska. (Nevmešavanje). Rusija in Portugalska se odpočesta sodelovanju pri izvajanju nadzorstva nad nevmešavanjem na morju. Švica: Zvezni svet je uradno objavil razgovor nekdanjega zveznega svetnika Schulthessa s Hitlerjem, ki se je vršil 23. februarja; pri tej priliki je Hitler izjavil, »da je obstoj Švice evropske potreba,« nadalje, da je Nemčija, »naj pride kar hoče, vsak čas pripravljena spoštovati nedotakljivost in nevtralnost Švice.«

NEMOGOČE!?

V težkem času, ko vse toži o krizi, ko manjka denarja na vseh straneh, je začela poslovati »Karitas«. Začetek je bil zelo težak. Ni bilo lahko premagati nebroj predhodkov in ugovorov. Velika je bila konkurenca v samopomoči, ki je z varljivimi obljubami mamila in vabila ljudi k sebi. »Karitas« ni mogla za kovača obetati jurja. »Karitas« je solidna ustanova.

A zdrava sadika požene krepko kljub cviram in preraste nezdrave. Danes je »Karitas« pri nas že dobro utemeljena in splošno znana. V petih letih je »Karitas« postala največje ljudsko zavarovanje! Skoraj nemogoče — pa je vendar res!

»Karitas« je presajena k nam iz Nemčije. Tam uspeva sijajno, vzorno. Na Nemškem je zavarovano vse. To je dokaz visoke kulture. Črnc v pragozdu in Indijanc v svoji preriji — ta ni zavarovan. On živi brezskrbno iz dneva v dan. Kulturen človek pa gleda v bodočnost, ne prepušča svoje usode slepemu slučaju. Kulturen človek je zavarovan.

Kar se je grudog sijajno obneslo, se je tudi med nami. Nočemo v kulturi zaostajati za našimi močnejšimi sosedi! Naše ljudstvo je kulturno! Naše ljudstvo vedno bolj čuti potrebo zavarovanja in spoznava njegov socialen in gospodarski pomen. Naše ljudstvo skrbi za svojo bodočnost in se zavaruje.

»Karitas« s ponosom lahko gleda na prvih pet let svojega prizadevanja. V novem petletju razmahni se še bolj! Velika in lepa je tvoja naloga! Preprečuj socialno propast našega ljudstva in daj mu lepšo gospodarsko bodočnost!

OPOZORILO! Sporočamo, da Meško Hinko, Maribor, ni naš zastopnik; zato nima pravice sprejemati novih ponudb niti kasiirati na naš račun. **KARITAS, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice. KARITAS, Maribor, Orožnova ul. 8.**

MALI OGLASI

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg
Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.
Priporoča se
SPECERIJSKA TRGOVINA
Delavski dom I.L.I.U.I.
Maribor, Frankopanova ulica 1.

Sv. Jedert nad Laškim

Kmet, zajec, lovci in drugo. Prebivalstvo našega kraja živi po večini v siromaštvu. Kleti po zapuščenih vinogradih so za silo preurejene v stanovanjske hišice in tod živi naš človek težko in nezdravo življenje. Ker pa v našem kraju zadovoljivo uspeva sadje, je večina vinogradov zasajenih s sadnimi drevesci. Neprecenljivo škodo dela našemu sadjarstvu zajec, ki ima posebno zaščito od zakupnika lovišča občine Sv. Krištof, g. dr. Franja Roša, ki v revirjih, kot n. pr. v Gaju, sploh ne lovi. Čudimo se tudi, da morejo gotovi gospodje loviti brez lovske karte in da se kljub strogi banovinski uredbi nikoli ne pregleda »nedeljskih jagrov«. Proti predpisom o izvrševanju lova smatramo tudi to, da se je pred razglasom (kakor je pri nas v navadi) našel nastavljen strup deset metrov od javne poti in je bil kmet ob psa, hišnega čuvaja. To so reči, katere kmet v bodoče ne bo mogel prenašati. Apeliramo na sresko načelstvo v Laškem, da se za te stvari zanima. — Pozneje pa še o fazanih.

Književnost

Milica Stupan: Teško vzgojilivi otroci je naslov zajetne knjige, ki je izšla v založbi »Zena in svet« v Mariboru. Ime Milice Stupanove ima zelo dober odmev v krogih slovenskih vzgojiteljev, ker ne le, da kot učiteljica svoja vzgojna načela lahko praktično proučava in uveljavlja, se poleg tega bavi z intenzivnim in resnim studijem pedagoških dognanj pri drugih narodih. Literature, ki bi se bavila z vzgojo otrok na podlagi odkritij moderne psihologije, nimamo Slovenci skoraj nič in moramo biti hvaležni za vsako novo razpravo v tem pogledu. Tembolj smo lahko ponosni, da nam je naš domač vzgojitelj poudaril samostojno, obširno in lepo delo, ki naj služi našim mladinskim vzgojil. In ni samo slučaj, da je to delo napisala učiteljica-zenska; to je dokaz, da naše vzgojiteljice vprašanje mladinske vzgoje bolj resno in globoko sprejemajo in ga studirajo, kakor pa moški-vzgojitelji. Ista pisateljica je že lani izdala knjigo »Kako vzgojim svojega deca«, a tudi drugače pridno sodeluje v raznih listih in revijah. Njen jezik in slog sta jedernata in preprosta, da jo vsak lahko razume. Knjiga se deli v glavnem na dva dela: a) Splošno o težko vzgojilivih otrocih; b) posamezne vrste težko vzgojilivih otrok. Zanimiva so posamezna poglavja, zlasti o dednostni teoriji, o čutu manjvrednosti, o vplivu kazni in palice, o vplivu spolnosti na vzgojo, o vplivih raznih temperamentov na vzgojo itd., itd. Knjiga bo dobro služila ne samo učiteljem in profesorjem, ki bi jo morali prečitati in bi jo morala vsaka šola imeti vedno pri rokah, marveč tudi staršem, ki mnogokrat vzgajajo svoje otroke po zastarelih, napačnih vidikih in se potem čudijo, če niso taki, kakor bi si jih želeli. Knjigo toplo priporočamo. Stane 30 Din, se naroča v Mariboru pri pisateljici ali v Ljudski tiskarni. T. M.

Profesor na vojni akademiji polkovnik Emanuel Moravec: »Die strategische Bedeutung der tschechoslowakischen Republik für Westeuropa.« (Polosmerka. 71 str. 7 kart. L. 1936. Cena Kč 10. Založništvo: »Orbis«-Verlag, Prag XII, Fochova 62.

Stjepan Zagorac, Odnosaj izmedju države in cerkve (Ponatis. Cena Din 4. Nakl. Hrvatske starokatoličke biskupske kancelarije, Zagreb.)

Delo proti tuberkulozi. Gasilo narodne proti tuberkulozne lige. (Četrtnika. Str. 89 do 104. Št. 6. L. 1936. Izhaja 6 krat na leto. Naročnina Din 10 letno. Založništvo: Narodna proti tuberkulozna liga, Ljubljana, Miklošičeva cesta.)

V ogledalu

»Vsem, ki so dobre volje«. V št. 68 »Slovenca« z dne 24. marca 1936 čitamo v članku »Vsem, ki so dobre volje«: Zadnji socialni zakoni v prilog delavstva so nam dokaz, da imajo sedanji krmariji naše države trdno voljo dvigniti višino delovnih stanov in udariti Jugoslavijo temelje pravičnega in plodonosnega sožitja njenih državljanov. To je odlično nacionalno delo.

J. Olup, Ljubljana

Pod Trančo št. 1, Starj trg št. 2 in Kolodvorska ul. 8
Domača izdelava perila in oblek po najnižjih cenah in po najnovejših krojih. Delavci, podpirajte svoje sovrstnike in kupujte svoje potrebščine pri domačem podjetju.

Delavski pravni svetovalec

I. Ubožno spričevalo žene državnega uradnika in posestnika.

II. Prekinitev zastaranja (Sevnica o. S.)

Vprašanje ad I: Ali ima žena državnega uradnika, ki je obenem tudi posestnik, pravico do ubožnega spričevala?

Odgovor: Ne. Po današnji praksi sodišč se siromaška pravica običajno ne priznava državnim uradnikom, zlasti ne, če je še posestnik. Ne priznava se pa tudi ne ženam državnih uradnikov, ker so zanjo merodajni dohodki njihovih mož.

Vprašanje ad II: Pred več kot 2 leti sem posodil nekemu nekaj sto dinarjev. — Med tem časom sem ga parkrat opominal pismeno. Ali je posojilo še izterljivo?

Odgovor: Zahtevki iz posojilne pogodbe zastarajo šele v 30. letih in je torej Vaše posojilo še izterljivo.

Stroški prepisa posestva in ženine pravice napram možu (Tezno).

Vprašanje: Mož in žena sta vsak do polovice lastnika posestva. Mož hoče prepisati svojo polovico na otroke. Kdo nosi stroške prepisa? Mož se hoče odseliti od žene. Ali ima žena pravico kaj od njega zahtevati?

Odgovor: Kdo nosi stroške prepisa, je stvar dogovora med strankama. Zakon tega ne ureja. Vnese se pa to običajno v prepodajno pogodbo. Žena ima od moža vedno pravico zahtevati, da jo vzdržuje stanu primerno. Če ima tudi na posestvu moževem

kake pravice zavisi od pogodbe, ki sta jo mogoče sklenila ob sklenitvi zakona. Če take pogodbe ni, nima drugih pravic.

Telesna poškodba (Loka)

Vprašanje: Moja hčerka se je poskodovala leta 1933, ker jo je deloma zasulo kamenje v kamnolomu. Ali lahko zahtevam odškodnino, ali pa dobim za hčerko vsaj kako podporo, ker ni za delo sposobna?

Odgovor: Odškodninsko ne morete več tožiti, ker so od nezdode pretekla že več kot tri leta. Pa tudi sicer najbrže ne bi mogli dokazati, da je kdo kriv nezdode Vaše hčerke. Podpore najbrže tudi ne boste mogli dobiti, ker ste dolžni Vi za hčerko skrbeti. Šele, če ne bi bilo Vas in drugih bližnjih sorodnikov, ki so jo po zakonu dolžni oskrbovati, bi oskrbovalna dolžnost prešla na občino.

Mezda za odpoved (Zagorje)

Vprašanje: Pri nekem gradbenem podjetju sem bil zaposlen kot zidarški pomočnik od 7. januarja do 17. februarja t. l., ko me je podjetje naenkrat odpustilo iz službe, ne da bi mi predhodno po zakonu na 14 dni odpovedalo. Ali lahko zahtevam mezdo za 14 dnevno odpovedno dobo?

Odgovor: Če Vam tvrdka ni prej odpovedala in če niste storili ničesar takega, da bi imelo podjetje zakonit razlog za Vaš takojšnji odpust, imate pravico zahtevati odpovedno mezdo.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnе v Mariboru. Telefon št. 2324